

« ОСНОВИ ВЕТЕРИНАРІЇ І ЗООГІГІЄНИ »

5.09010102 «Організація і технологія ведення фермерського господарства»

Лекція 1

Тема: Вступ,

план

1. Поняття про ветеринарію як комплекс наук,
2. Організація ветеринарної служби та завдання ветеринарної медицини в розвитку тваринництва України.
3. Значення ветеринарної медицини в розвитку тваринництва України

Дз Бойко «Основи ветеринарії і зоогігієни» ст - 4-10

1. Ветеринарна медицина - це комплекс загальнобіологічних і спеціальних наук, які розкривають закономірності будови та життєдіяльності здорового і хворого організму тварини, причини виникнення хвороб, їх суть та способи розпізнання, лікування і профілактики.

Ветмедицина охоплює комплекс науково обґрунтованих заходів, спрямованих на попередження та ліквідацію захворювань тварин і на захист населення від хвороб, спільних для тварин і людини. Завданнями ветеринарної медицини є проведення науково обґрунтованих державних заходів (карантинних, санітарно-гігієнічних), спрямованих на максимальне збереження тварин та підвищення їхньої продуктивності.

У комплекс ветеринарних дисциплін входять: анатомія (нормальна і паталогічна), фізіологія (нормальна і паталогічна), гістологія, мікробіологія, паразитологія, внутрішні незаразні хвороби, фармакологія, епізоотологія, зоогігієна, хірургія, акушерство і гінекологія, штучне осіменіння, ветеринарна справа тощо.

Наука ветмедицина тісно пов'язана з біологічними і зоогігієнічними дисциплінами (біологією, біохімією, годівлею, розведенням сільськогосподарських тварин, спеціальним тваринництвом). На даних зоотехнічних наук оснований, головним чином, методи профілактики незаразних хвороб, оскільки вирішальний вплив на стан здоров'я мають умови годівлі, догляду, утримання й експлуатації тварин.

Комплекс ветеринарно-зоотехнічних наук ґрунтується на видатних працях фізіологів І.М. Сеченова, І.П. Павлова, на біологічних основах передового вчення К.А. Тімірязєва і І.В. Мічуріна.

Значним вкладом у розвиток біологічних наук, які мали найвагоміший вплив на розвиток ветеринарії є праці видатних вчених М.І. Пирогова, М.Ф. Гамалії, І.І. Мечнікова, С.П. Боткіна, А.А. Соше-стєвєнського, Л.С. Цинковського, Д.К. Заболотного, К.Г. Боля, Д.Й. Іва-новського, Н.А. Міхіна, С.В. Вишелеського, І.Ю. Мозгова, К.І. Скрябіна і багатьох інших.

Першим вітчизняним вченим, який одержав міжнародну Нобелівську премію за досягнення успіхів у розвитку науки, був І.П. Павлов (в 1904 році за монографію „Лекції про роботу головних травних залоз“). У 1908 році за відкриття явища фагоцитозу міжнародну Нобелівську премію одержав І.І. Мечников.

Об'єктом ветеринарної науки є не тільки хворі тварини, а й продукти тваринництва і рослинництва та сировина для легкої промисловості. Ветмедицина тісно пов'язана з біологічними та медичними науками, що має дуже велике медико-санітарне значення для охорони здоров'я людей від захворювань, спільних для людини і тварини (туберкульоз, бруцельоз, сибірка тощо). Завдяки плановості ветеринарних заходів досягнуто значних успіхів у розвитку науки і передової практики щодо вивчення та ліквідації багатьох заразних захворювань. Видатний вчений ХІХ ст. С.С. Євсєєнко писав, що людська медицина зберігає людину, а ветеринарна - людство.

Служба ветеринарної медицини в Україні знаходиться в складі Міністерства аграрної політики, очолює її Департамент ветеринарної медицини.

Державний департамент ветмедицини очолює головний державний інспектор - голова департаменту. Керівництво ветмедициною в областях і районах здійснюють головні державні інспектори - начальники обласних і районних управлінь ветмедицини.

Відомча ветеринарна медицина - це відповідні організації і заклади Міністерства оборони, економіки, зовнішніх економічних зв'язків, внутрішніх справ тощо.

У складі служби ветеринарної медицини є центральна, міжобласні, обласні, районні лабораторії та лабораторії ветеринарно-санітарної експертизи, ринків тощо.

Науковими проблемами займаються науково-дослідні інститути, лабораторії, вузи. Забезпечується потреба в медикаментах, біопрепаратах, приладах через систему "Укрзооветпостач" та інші організації.

У системі ветеринарної медицини України працює понад 50 тис. лікарів і фельдшерів. Готують спеціалістів ветеринарної медицини в 12 вищих навчальних закладах та 25 технікумах і коледжах. У своїй діяльності вони керуються Законодавством України про ветеринарну медицину. Інструкції, положення, вказівки, правила та настанови з питань ветеринарної медицини обов'язкові для виконання всіма організаціями та підприємствами незалежно від форм власності, а також усіма громадянами, що мають у власності худобу, птицю, рибу, бджіл тощо, або займаються переробкою, перевезенням продуктів чи сировини тваринництва.

Гігієна тварин (зоогігієна, ветеринарна гігієна) - наука про охорону і зміцнення здоров'я тварин раціональними заходами утримання, годівлі, вирощування догляду за ними, які забезпечують високу продуктивність, зумовлену спадковістю.

Слово гігієна або зоогігієна походить від грецького і означає - цілющий, такий, що дає здоров'я.

Ця наука вивчає вплив на організм факторів середовища -атмосфери, клімату, ґрунту, складу води. Вона розробляє і рекомендує способи послаблення й усунення впливу на здоров'я тварин несприятливих факторів, що зміцнюють здоров'я. Особлива увага приділяється питанням відтворення поголів'я та вирощування здоровою молоддю, а також запобігання захворюванням тварин внаслідок неправильної годівлі і напування, догляду, утримання й експлуатації тварин.

Ветеринарна санітарія - це сукупність практичних заходів технічного та іншого характеру, спрямованих на реалізацію конкретних вимог, норм і правил гігієни тварин.

До основних завдань гігієни тварин відносять:

- > 5 вивчення факторів та умов навколишнього середовища і закономірностей їх впливу на організм тварини, стан її здоров'я;
- > 5 науково-практичне обґрунтування оптимальних і гранично допустимих параметрів навколишнього середовища та розробка зоогігієнічних і ветеринарно-санітарних нормативів, норм і правил, заходів та рекомендацій, а також засобів і способів, спрямованих на підтримання і стимулювання функціональних можливостей та опірності організму проти дії несприятливих факторів навколишнього середовища;
- > розробка будівельних проектів, підбір методів і засобів санітарної техніки для створення систем, які забезпечують життєздатність тварин (вентиляція, обігрівання, освітлення, регулювання мікроклімату, водопостачання ферм і напування тварин, роздавання кормів, видалення гною тощо).

Великі завдання стоять перед зоогігієністами щодо охорони навколишнього середовища та забезпечення високої санітарної якості продукції тваринництва.

Перші кроки в запровадженні зоогігієнічних заходів було зроблено в першій половині XVII ст. У цей час почали влаштовувати скотомогильники і відводити спеціальні місця для напування тварин. На початку XX ст. виходять з друку книги М. Клімера "Ветеринарна гігієна" (1912 р.), Г.І. Светлова "Зоогігієна" (1911 р.) та ін. Першу кафедру зоогігієни було створено в 1922 році при Київському ветеринарному інституті, очолював її професор А.К. Скороходько, який є засновником вітчизняної гігієни сільськогосподарських тварин.

У 1930 році він написав підручник для ветеринарних та зоотехнічних інститутів, багато розділів якого не втратили актуальності й досі.

Вагомий внесок у зоогігієнічну науку зробили українські вчені: А.К. Скороходько, К.С. Єрмалаєв, М.С. Борщ, М.В. Демчук, І.Ф. Храбустовський, І.І. Хренов, В.Ф. Матусевич, І.І. Заболотний, Ю.М. Марков, О.О. Лимаренко та ін.

Обслуговування тваринництва в умовах приватних господарств докорінно змінює форми і методи роботи ветеринарних спеціалістів, потребує грамотного ведення тваринництва приватними особами, освоєння основ ветеринарної медицини та зоогігієнічних норм утримання, годівлі, вирощування та догляду за тваринами.

Ветеринарні спеціалісти крім профілактичної і лікувальної роботи виконують значну дорадницьку функцію, є активними пропагандистами і носіями передових методів господарювання.